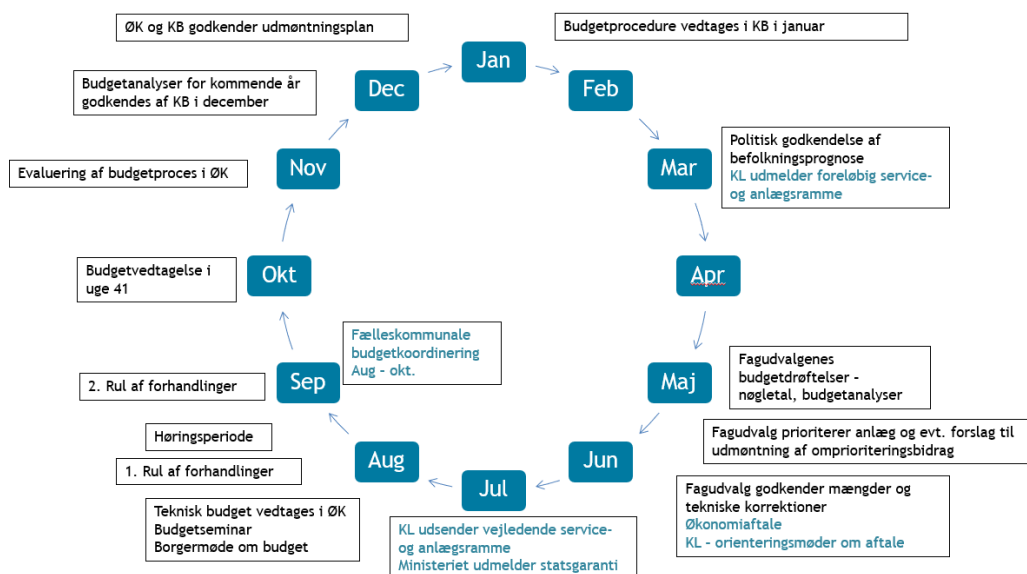

Budgetprocedure for budgetåret 2027 og overslagsårerne 2028 - 2030

Budgetproceduren 2027 - 2030 omfatter retningslinjer, tidsplan, principper og andre forudsætninger for den kommende budgetlægning.

Årshjul

Den overordnede ramme for budgetlægningen i Norddjurs Kommune er den Økonomiske Politik og budgetproceduren for 2027 bygger videre på den grundlæggende Norddjurs model, der er blevet anvendt de seneste år, hvor der er sket tilpasning og udvikling af processen, for at skabe et godt grundlag for samarbejdet mellem det politiske og administrative niveau i tilblivelsen af budgettet.

Der er indarbejdet nye tiltag i budgetproceduren, på baggrund af evalueringen som har været forelagt Økonomiudvalget i november 2025 og bestilling i budgetaftalen for 2026-2029.

Fagudvalgenes involvering i budgettet

Aftaleholderne har mulighed for at lægge forslag om omprioriteringer frem til politisk prioritering. Fra og med 2026 flyttes behandlingen i november til at ligge før budgetforhandlingerne. Der fremlægges sager på fagudvalgene i maj/juni måned sammen med budgetdrøftelsen på udvalgene, hvor det vil være muligt for aftaleholderne at fremsætte forslag til fagudvalgene i foråret, om hvordan omprioriteringsbidraget kan omsættes ved f.eks. at nedsætte et aktuelt serviceniveau eller bortfald af opgaver. Herefter vil forslagene indgå i budgetforhandlingerne og i høringen i september.

I forbindelse med budgetdrøftelserne på fagudvalgsmøderne vil der også være en drøftelse af relevante nøgletal for de enkelte udvalg, herunder sammenligning med andre kommuner. Senest i juni vil de bestilte budgetanalyser blive behandlet i fagudvalgene.

For at sikre det bedst mulige grundlag for budget 2027 og skabe hensigtsmæssige rammer for forhandlingsprocessen, prioriterer fagudvalgene, og Økonomiudvalget anlægsforslagene indenfor eget område på møder i maj/juni. Dette sker på baggrund af en forudgående prioritering af anlægsforslagene på direktionen i april/maj måned. I budgetaftalen for 2026-2029 er der allerede vedtaget en række anlægsforslag i overslagsårene, som også vil indgå i prioriteringen. I forbindelse med udarbejdelse af anlægsforslagene vil der i tråd med principperne for bæredygtighed og klimahandlingsplanen blive indtænkt bæredygtighed.

I juni måned behandler fagudvalgene tekniske korrektioner og mængdeændringer på eget område.

Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelsen

Økonomiudvalget godkender befolkningsprognosen i marts. Udviklingen i befolkningen i både Norddjurs Kommune og resten af landet har betydning for størrelsen af det tilskud som Norddjurs Kommune modtager fra kriteriet om faldende befolkning.

Inden sommerferien udsender økonomichefen en skriftlig orientering til Kommunalbestyrelsen om indholdet af årets økonomiaftale mellem KL og regeringen.

Der planlægges at Kommunalbestyrelsen på et temamøde før sommerferien får præsenteret konklusionerne i budgetanalyserne.

Den 13.-14. august afholdes der seminar om budget for Kommunalbestyrelsen, hvor forudsætninger for budgetlægningen og det tekniske budget gennemgås. Samtidig vil der også være fremlæggelse af handlemuligheder på baggrund budgetanalyser og opsamling fra borgmesterens 1:1 møder med cheferne, ligesom udvalgsformændene også har et oplæg. Hovedudvalgsmedlemmer inviteres til den del af seminaret, der omhandler budget 2027.

Teknisk budget behandles den 17. august 2026 af Økonomiudvalget, hvor der blandt andet fremlægges et notat, med det overordnede formål at komme med anbefalinger til de overordnede rammer for budgetforhandlingerne med udgangspunkt i Norddjurs Kommunes økonomiske politik. På mødet skal der endvidere tages stilling til fastsættelse af skatteprocenten i relation til eventuel ansøgning til ministeriet. Hvis fristen ligger før den 18. august, vil der blive taget stilling til skatteprocenten på det ordinære Økonomiudvalgsmøde den 11. august.

Efter 1. behandlingen af budgettet i Økonomiudvalget den 8. september 2026 indstilles budgetforslag til 1. behandling i Kommunalbestyrelsen og sendes i høring. Der åbnes for indsendelse af høringssvar fra den 8. september til 16. september. Kommunalbestyrelsen 1. behandler budgettet den 15. september.

Økonomiudvalget 2. behandler budgettet på et møde den 1. oktober 2026. På samme møde behandles den kirkelige ligning.

Budgettet for 2027 - 2030 vedtages på Kommunalbestyrelsesmødet den 8. oktober 2026. Herefter vil der ske udmøntning af budgettet på både administrativt og politisk niveau ud fra følgende principper jævnfør kompetencefordelingen:

- Strukturen i aftalen skal være konkret i forhold til om det er fagudvalg eller administrationen, som har beslutningskompetencen.
- Dele af budgettet udmøntes rent administrativt på baggrund af politiske beslutninger.
- Dele af budgettet er fastlagt i rammer, som efterfølgende vil skulle udmøntes af fagudvalg.
- Dele af budgettet vil skulle udmøntes via fagudvalg, økonomiudvalg og kommunalbestyrelsen.

Samlet beskrives dette via udmøntningsplanen som godkendes i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i december måned 2026. I forlængelse heraf vil fagudvalgene få fremlagt udmøntningsplanen på møderne i januar 2027. I udmøntningsplanen vil samtlige emner fra budgetaftalen 2027-2030 indgå med beskrivelse af forløb og sagsbehandling i de enkelte sager.

Implementering af budgettet for det kommende år sker således i det sidste kvartal forud for budgetåret, samt de første 3 kvartaler af budgetåret.

Politiske forhandlinger

I budgetproceduren for budgetåret 2027-2030 er der i lighed med sidste års budgetproces lagt vægt på at skabe tid og rum til politiske forhandlinger og fortsat sikre fagudvalgenes involvering i budgetlægningen. Ligesom der er lagt op til, at der mulighed for en budgetaftale/budgetskitse inden 1. behandlingsbudgettet, sendes i høring. Budgetforhandlingerne vil blive forsøgt tematiseret, således at der forhandles om specifikke emner på de enkelte forhandlingsmøder. Dagsorden for de enkelte forhandlingsmøder vil blive publiceret i "Budgetforhandlinger" i First Agenda, og der vil også fremgå hvilke emner der vil indgå på det næstkommende budgetforhandlingsmøde.

I juni har borgmesteren 1:1 møder med alle partiformænd og chefer som forberedelse til budgetforhandlingerne.

Der vil være politiske forhandlingsmøder efter vedtagelsen af teknisk budget og frem til Økonomiudvalgets 1. behandling af budget 2027-2030. Forhandlingerne vil foregå i uge 34 og 35.

Efter udløb af høringsperioden i uge 38 vil der være en forhandlingsrunde med 2 møder om budgettet.

Datoer og tidspunkter for forhandlingsmøderne fremgår af tidsplanen.

Eventuelle spørgsmål fra politikere før og under budgetforhandlingerne vil blive håndteret efter retningslinjerne for spørgsmål/svar under det relevante fagudvalg samt lagt i budgetmappen i First Agenda. Budgetmappen indeholder desuden en lang række baggrundsmateriale til brug for budgetforhandlingerne.

I forbindelse med indgåelse af en budgetskitse og den endelige budgetaftale, vil aftalen blive fulgt op med en pressemeddelelse.

Fælleskommunal budgetkoordinering

Siden budgetprocessen 2023 har kommunerne anvendt en model for den fælleskommunale budgetkoordinering, hvor der er indarbejdet intensiveret dialog frem mod budgetvedtagelsen bl.a. ved inddragelse af borgmestre og kommunalbestyrelser endnu tættere og tidligere end førhen. For at understøtte den fælles budgetkoordinering udmelder KL i foråret foreløbige tekniske rammer for både anlægs- og serviceudgifter på kommuneniveau. Derudover vil der være møder om budgetkoordineringen både i borgmesterregi i form af B98 og i administrativt regi mellem kommunaldirektører (K98) og møder mellem økonomidirektører og -chefer (Ø98).

Involvering, dialog og høring af borgere og medarbejdere

Det er vigtigt, at borgere og medarbejdere inddrages i prioriteringerne i budgettet.

Via norddjurs.dk er der mulighed for at indsende forslag til budgettet.

Hovedudvalget har dialogmøde med Økonomiudvalget den 11. august. Dagsordenen til dialogmødet med Hovedudvalget, vil indeholde spørgsmål fra hovedudvalgsmedlemmerne ligesom det også er muligt at byde ind med eventuelle emner fra politisk side.

Hovedudvalget deltager desuden i budgetseminaret i august, hvor det tekniske budget gennemgås for Kommunalbestyrelsen. Efter Økonomiudvalgets behandling af teknisk budget vil der onsdag den 19. august blive afholdt et borgermøde inden budgetforhandlingerne. Borgermødet afvikles efter samme model, som blev anvendt i 2024 og 2025 med fokus på at tiltrække en bred kreds af borgere. I planlægning af borgermødet vil forvaltningen være undersøgende på supplerende digitale muligheder. Endelig form og program for borgermødet drøftes og godkendes i Økonomiudvalget på mødet i maj 2026, og der vil også være evaluering efter mødet.

Høringsperioden løber fra den 8. september og frem til og med den 16. september 2026.

De høringsberettigede og andre interessenter har mulighed for at indsende høringssvar til de planer, som Kommunalbestyrelsen har fremlagt i 1. behandlingsbudgettet for 2027 - 2030.

Direktion og borgmester holder orienteringsmøder for alle aftaleholdere og hovedudvalgsmedlemmer i forhold til gennemgang af 1. behandlingsbudgettet, som sendes i høring samt efter vedtagelsen af budgettet.

Principper for udarbejdelse af teknisk budget 2027-2030

Det tekniske budget udarbejdes af forvaltningen ud fra retningslinjerne i denne budgetprocedure, og der anvendes følgende principper:

Finansiering

Det tekniske indtægtsbudget udarbejdes på baggrund af Indenrigs- og Sundhedsministeriets udmeldte statsgaranti. Skatteindtægten beregnes på baggrund af den vedtagne skatteprocent fra 2026. Budgetoverslagsårene udarbejdes ved hjælp af KL's tilskudsmodel til beregning af generelle tilskud og udligning, samt egen befolkningsprognose. Der vil ved 2. behandlingen af budgettet blive taget stilling til om der skal anvendes selvbudgettering eller statsgaranti.

Kommunalbestyrelsesbeslutninger

Kommunalbestyrelsesbeslutninger, som har effekt for budgetperioden, indarbejdes administrativt.

Tekniske korrektioner

Der indarbejdes tekniske korrektioner i det tekniske budget som følge af ny lovgivning og uforudsete og eksterne årsager. Kriterier for tekniske korrektioner:

- Korrektioner som følge af ny lovgivning omfatter mer- eller mindreudgifter i forbindelse med ny lovgivning der ikke umiddelbart indgår i lov- og cirkulærepragrammet, herunder lovpligtige ydelser.
- Korrektioner som vedrører fejlretning samt uforudsete ændringer og eksterne årsager i udgifter og indtægter.

Det tydeliggøres ved beskrivelse af de tekniske korrektioner om det vedrører justeringer indenfor servicerammen eller justeringer udenfor servicerammen.

Der er en bagatelgrænse på 0,1 mio. kr., der bevirker, at korrektioner under +/-0,1 mio. kr. ikke indarbejdes.

Mængderegulering

I forbindelse med udarbejdelse af det tekniske budget indarbejdes mængdeændringer i henhold til den økonomiske politik. Mængdeændringerne udarbejdes på baggrund af befolkningsprognosen.

Pris- og Lønfremskrivning

Budgettet tager udgangspunkt i overslagsåret fra seneste vedtagne budget. Budgettet fremskrives med seneste pris- og lønskøn, udarbejdet af KL. Fremskrivningsprocenterne reguleres tilbage til det seneste kendte endeligt opgjorte løn og prisniveau.

Dette vil sige at det tekniske budget bliver pris- og lønjusteret for udviklingen to år tilbage, samt den forventede udvikling for budgetforslagsåret.

Nedregulering af servicemål pga. faldende befolkning (se afsnit om budgetanalyser)

Som en del af revidering af den Økonomiske politik vil det blive indarbejdet, at den vejledende serviceramme tilpasses med antallet af borgere.

Omprioriteringsbidrag

Det er aftalt i budgetaftalen for 2026 - 2029 at omprioriteringsbidraget i 2026 og frem skal udgøre 0,5 %, og det er indarbejdet i budgettet. Et omprioriteringsbidrag på 0,5% svarer til ca. 10 mio. kr. (i 2026 pris). Forligspartierne er enige om, at driften fortsat skal effektiviseres blandt andet ved at løse opgaver mere enkelt eller med øget digitalisering. Men forligspartierne er også bevidste om, at opgaver vil blive reduceret eller falde bort. Der er mulighed for at fagudvalgene i maj/juni måned kan fremlægge forslag til politisk niveau, hvordan bidraget skal udmøntes. Forslagene vil indgå i budgetforhandlingerne og høringen i forbindelse med budgettet. (Se også afsnit om fagudvalgenes involvering).

Lov- og cirkulæreprogrammet

Med baggrund i det vedtagne lov- og cirkulæreprogram indarbejdes alle relevante mer-/mindreudgifter samt mer-/mindreindtægter. Dog er der en bagatelgrænse på 0,1 mio. kr., således at reguleringer under +/- 0,1 mio. kr. ikke indarbejdes.

Servicerammepulje

Ifølge den Økonomiske politik har puljen til formål at imødegå merforbrug på servicerrammen. Puljen har endvidere det formål at sikre, at tiltag i budgetprocessen kan holdes indenfor den tekniske servicerramme.

I foråret 2025 blev der fremlagt sag for Kommunalbestyrelsen om kriterier for puljen. I den forbindelse er det besluttet, at tilbageværende midler i puljen overføres til 2. overslagsår i budgetaftalen og tillægges servicerrammen i forbindelse med budgetlægningen. Det betyder, at evt. tilbageværende midler i regnskab 2025 vil indgå i budgetlægningen for 2027. Ved revidering af den økonomiske politik skal dette indarbejdes.

I budgetaftalen for 2026-2029 er puljen reduceret fra 10 mio. kr. i alle år til 4,750 mio. kr. i 2026, 10 mio. kr. i 2027 og 0 kr. i efterfølgende år.

Der ligger endvidere en besparelsepulje vedr. kloge m2/administrative bygninger på 5 mio. kr. årligt, der skal håndteres. (vedr. kloge m2/administrative bygninger).

Administrativ pulje

Ved budgetvedtagelsen for 2026-2029 er puljen til administrative ændringer eller andre uforudsete udgifter, herunder forsikringer og reguleringer af betalinger til stats- og efterskoler reduceret til 3,9 mio. kr. i 2026 og 4 mio. kr. årligt i overslagsår.

Pulje til anvendelse af overførsler

Der afsættes en pulje til anvendelse af overførsler på 5 mio. kr.

På baggrund af revideret Økonomisk Politik vedtaget i juni 2024, indføres der nye regler for overførsler mellem årene gældende for overførsler fra 2024 til 2025 og fremover.

I 2027 vil aftaleholderne indenfor bestemte rammer have fri mulighed for at overføre og bruge overførte midler i det/de følgende år. Der kan maksimalt overføres 5 pct. i mindreforbrug af aftaleholderens budgetramme med overførselsadgang. Resten går i kassen ved regnskabsafslutningen

Anlæg

Anlægsrammen for det tekniske budget svarer til det anlægsniveau, der er vedtaget i det seneste budget.

Anlægsrammen prisfremskrives ikke.

Ansøgningspuljer

Der budgetteres ikke med forventede indtægter fra ansøgningspuljer i det tekniske budget.

Udkast til tidsplan vedr. budgetprocedure 2027-2030

Tidsfrist i 2026	Politisk aktivitet	Procedure- Bestemmelser og øvrige frister
Januar	Budgetprocedure 2027-2030 vedtages i Kommunalbestyrelsen	
Marts	Befolkningsprognose behandles i Økonomiudvalget	
Maj/Juni	Fagudvalgene behandler: <ul style="list-style-type: none"> Budgetdrøftelse Udvalgte nøgletal Budgetanalyser Evt. omprioriteringsforslag fra aftaleholderne 	
Maj - Juni	Fagudvalgene behandler: <ul style="list-style-type: none"> Anlægsforslag 	
Juni	Fagudvalgene behandler: <ul style="list-style-type: none"> Tekniske korrektioner og mængdereguleringer 	
16. juni	Kommunalbestyrelsens temamøde: <ul style="list-style-type: none"> Fremlæggelse af budgetanalyser, runde 1 	
Juni	Borgmesteren afholder 1:1 møder med alle partiformænd og chefer, som forberedelse til budgetforhandlingerne	
11. august	Ordinært Økonomiudvalgsmøde: <ul style="list-style-type: none"> Dialogmøde mellem HU og ØK 	
13.-14. august	Budgetseminar, som indeholder: <ul style="list-style-type: none"> Temamøde om teknisk budget (Hovedudvalget inviteres til den del, der omhandler budget) Budgetanalyser, runde 2 Handlemuligheder i budgetanalyser m.v. Opsamling fra borgmesterens chefrunde i juni 	
17. august	Ekstra Økonomiudvalgsmøde med teknisk budget <ul style="list-style-type: none"> Teknisk budget 2027-2030 	
Onsdag 19. august	Borgermøde om budgettet (eftermiddag/aften)	
21. august - 28. august	1. runde budgetforhandlinger <ul style="list-style-type: none"> Fredag den 21. august kl. 8-12 Onsdag den 26. august kl. 8-12 Fredag den 28. august kl. 8-12 	Udmelding på §16 ansøgning ult. august evt. kendt til sidste forhandlingsmøde.
3. september	Dagsorden til Økonomiudvalgets møde udsendes <ul style="list-style-type: none"> Høringsmateriale er tilgængeligt på hjemmesiden 	Udsendes 4 dage før
7. september	Orienteringsmøder for Hovedudvalget og aftaleholdere	
8. september	Økonomiudvalget har 1. behandling af Budget 2027-2030	Senest 15. september udarbejder ØK til KB forslag til kommunens årsbudget jf. Styrelsesloven
8. - 16. september	Høring - 8 dage	
10. september	Dagsorden til Kommunalbestyrelsen udsendes	Udsendes 4 dage før
15. september	Kommunalbestyrelsen har 1. behandling af Budget 2027-2030	ØK's forslag til årsbudget og budgetoverslag skal undergives til behandling i kommunalbestyrelsen med mindst tre ugers mellemrum. Ved anden behandling, som foretages senest den 15. oktober, vedtages forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag af kommunalbestyrelsen jf. Styrelsesloven
18. - 22. september	2. runde budgetforhandlinger <ul style="list-style-type: none"> Fredag den 18. september kl. 8-12 Tirsdag den 22. september kl. 8-12 	
25. / 28. september	Dagsorden til Økonomiudvalget udsendes	
1. oktober	Økonomiudvalget afholder ekstraordinært møde reserveret til 2. behandling af Budget 2027-2030	
2. oktober	Dagsorden til Kommunalbestyrelsen udsendes	Udsendes 4 dage før
8. oktober	Kommunalbestyrelsen afholder ekstraordinært møde reserveret til vedtagelse af Budget 2027-2030	
8. oktober	Orienteringsmøder for Hovedudvalget og aftaleholdere om vedtaget budget	